

Asia: VN/27681/2025

Lausuntopyyntö sosiaali- ja terveydenhuollon valvonnasta annetun lain kehittämistarpeiden arviomuistiosta

Lausunnonantajan lausunto

Kommenttinne arviomuistion luvusta 5 (Valvontalain 1 luku Yleiset säännökset)

Valvontalain yleiset säännökset sisältävät jonkin verran sellaisia tulkintaepäselvyyksiä, jotka vaikeuttavat yrittäjätoimintaa sekä yksinyrittäjien asemaa.

Esimerkiksi vastikkeettoman toiminnan määritelmä on epäselvä ja se sisältää liikaa tulkinnan mahdollisuuksia. Tämä vaikuttaa luonnollisesti sekä palveluiden tuottajien että palveluiden saajien asemaan. Pelkkä maksuttomuus tai palvelun satunnaisuus tai se, kuinka laajaa palveluntarjonta on, ei tarkoita sitä, etteikö tuotettu palvelu voisi silti kuulua valvontalain soveltamisalaan.

Keskeiset käsitteet kuten palveluyksikkö ja palvelupiste eivät kuvaa riittävän laajasti nykyisiä palveluntuotannon muotoja, kuten liikkuvaa työtä, etävastaanottoja ja monipaikkaista työskentelyä.

Lisäksi valtion rajat ylittävät etäpalvelut joita tuotetaan Suomen rajojen ulkopuolelta ovat lisääntyneet, ja valvontalain olisi huomioitava tämä kokonaisuus siten, että ohjaus ja sääntely olisi yhdenmukaista ja mahdollistaisi tarkoituksenmukaisen palvelujen tuottamisen .

Kommenttinne arviomuistion luvusta 6 (Valvontalain 2 luku Palveluntuottajaa ja toimintaa koskevat edellytykset)

Valvontalain soveltamisesta annetun ohjeen mukaan palveluntuottajan alaisella henkilöstöllä tarkoitetaan myös alihankkijoita. Valvontalaki edellyttää, että palveluntuottajalla on riittävä ohjausvalta alihankkijoihin, jotta sen on mahdollista varmistua toiminnan asianmukaisuudesta.

Ohjauksvallan sisältöä tulee selkiyttää, sillä ammatinharjoittajat eivät toimi työntekijöiden kaltaisesti palveluntuottajan johdon ja valvonnan alaisena, eikä ole toivottavaa hämärtää kahden yrityksen välistä sopimussuhdetta muistuttamaan työsopimussuhdetta.

Valvontalain väliaikaista sääntelyä koskevan määräaikaisen lisäyksen mukaan toiminnan voi aloittaa heti rekisteröintihakemuksen tai muutoshakemuksen jättämisen jälkeen eikä päätöstä tarvitse odottaa, silloin, kun kyseessä on yksinyrittäjä. Väliaikainen sääntely ei kuitenkaan koske sellaista palveluntuottajaa, jonka toimialaan kuuluu palvelujen antaminen alaikäiselle. Perusteeksi on esitetty velvollisuutta toimitettaa rikosrekisteriote lasten kanssa työskentelevien rikostaustan selvittämisestä annetun lain (504/2002) mukaisesti. Suomen Puheterapeuttiliitto pitää selvittämisvelvollisuutta hyvänä, mutta edellyttää siihen muutosta siten, että toiminta on mahdollista aloittaa, kun rikosrekisteriote on liitetty hakemukseen. Tällä hetkellä eniten puheterapiapalveluita tarvitsevat lapset ja nuoret joutuvat odottamaan palveluita, sillä uudet palveluntuottajat jonottavat rekisteröintipäätöksiä useita kuukausia. Esitämme väliaikaisen sääntelyn vakinaistamista edellä esitetyn muutoksen kanssa.

Valvontaviranomainen on viitannut väliaikaisen sääntelyn tuottavan virheellisiä tai väärillä tiedoilla annettuja rekisteröintihakemuksia. Käytössä oleva järjestelmä otettiin käyttöön puolivalmiina eikä järjestelmää ollut pilotoitu riittävästi ennen sen käyttöönottoa. Myös ohjeistus on järjestelmän käyttöön on ollut aluksi puutteellista ja osin yhä erittäin vaikeaselkoista. Ratkaisu ei tällöin voi olla asiakasmaksujen korotus lisääntyneen ajankäytön vuoksi. Rekisteriä on korjattava siten, että hakemuksen tai ilmoituksen täyttö onnistuu helposti ja virheettömästi.

Kommenttini arviomuiston luvusta 7 (Valvontalain 3 luku Palveluntuottajien ja palveluyksiköiden rekisteröinti)

Soteri-rekisterin on tarkoitus muodostaa julkinen tietopalvelu, josta sosiaali- ja terveysalan toimijoiden tiedot löytyvät samasta paikasta. Yksinyrittäjien kannalta on olennaista, että tietojen julkisuutta rajataan suhteessa palveluntuottajan toiminnan laajuuteen. Palveluntuottajan ja vastuuhenkilön on voitava kieltää esimerkiksi itseään koskevan osoitetiedon julkaiseminen.

Alihankintana tuotettavien palveluiden osalta on epätarkoituksenmukaista, että yksinyrittäjät joutuvat lääkärikeskuksen toimipisteen ollessa valmiiksi rekisteröity, luomaan itselleen niiden mukaisen keinotekoisien palveluyksikön ja palvelupisteen. Edelleen jos lääkärikeskus muuttaa alihankkijan palvelupistettä, alihankkijalle muodostuu jälleen kustannuksia uuden palvelupisteen rekisteröinnistä.

Rekisteröintimenettely on osoittautunut liian raskaaksi ja hitaaksi. Pitkät käsittelyajat ovat estäneet ja viivästyttäneet yksinyrittäjien yritystoimintaa.

Edellytämme, että käsittelyajoille asetetaan enimmäisajat.

Olellaisen muutoksen käsite tulee purkaa nykyistä selkeämmin auki ja vähäiset muutokset (esim. osoitteenmuutos) tulee käsitellä ilman raskasta rekisteröintiprosessia yksinyrittäjien kohdalla.

Kommenttinne arviomuiston luvusta 8 (Valvontalain 4 luku Omavalvonta)

Omavalvonnan vahvistaminen on kannatettava tavoite, valitettavasti sen nykyinen toteutus ei ole kaikilta osin tarkoituksenmukainen. Pienten palveluntuottajien kannalta omavalvontasuunnitelman seuranta sekä sähköinen julkaiseminen neljän kuukauden välein lisäävät hallinnollista taakkaa, sillä yksinyrittäjän toiminta säilyy käytännössä hyvin samankaltaisena vuodesta toiseen. Tätä velvoitetta tulee ehdottomasti keventää. Lisäksi erilaisten suunnitelmien laadinta ja ylläpito sekaantuvat tilanteessa, jossa palveluntuottaja, palveluyksikkö ja palvelupiste ovat yksi ja sama asia.

Alihankkijana toimiville yksinyrittäjille tulee mahdollistaa liittyminen palvelun ostajan omavalvontasekä muihin suunnitelmiin

Kommenttinne arviomuiston luvusta 9 (Valvontalain 5 luku Viranomaisvalvonta)

-

Kommenttinne arviomuiston luvusta 10 (Valvontalain 7 luku Erinäiset säännökset)

-

Kommenttinne arviomuiston luvusta 11 (Valvontalain 8 luku Voimaantulo)

Muistiossa todetaan, että julkisten palveluiden mukaantuloa Soteri-rekisteriin lykätään mahdollisesti pidemmälle kuin vuosiin 2028-2030. Soterin asiakasmaksujen osalta tämä tarkoittaa, että yksinyrittäjille tulee kohdistumaan kohtuuton maksutaakka, kun isoja toimijoita ei saada mukaan jakamaan kustannuksia.

Kommenttinne arviomuiston luvusta 12 (Erinäiset kysymykset)

-

Muut kommenttinne arviomuistiosta

Valvontalain toimeenpanon ja sen tarkoittaman sääntelyn tavoite on on toimiva, mutta käytännön toteutus on valitettavan paljon.

Tällä hetkellä rekisteröintijärjestelmä toimii pahimmillaan markkinoille tulon esteenä ja hallinnollinen taakka kohdistuu painotetusti pieniin toimijoihin.

Valvontalain jatkovalmistelussa tulee keventää pienten toimijoiden sääntelyä sekä sisällöllisesti että kustannusten osalta.

Piirto Heta
Suomen Puheterapeuttiliitto ry